

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ազգանուն ,անուն, հայրանուն

Արևշատյան Աննա Մենի

Պաշտոն

առաջատար գիտաշխատող

Ծննդյան տարեթիվ, ամսաթիվ, ծննդավայր

1951թ. 7 նոյեմբերի, ք. Երևան

Կրթություն

բարձրագույն

Գիտական աստիճան, կոչում - արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

Աշխատանքային գործունեություն

1976-ից առ այսօր աշխատում է Գիտությունների Ակադեմիայի Արվեստի ինստիտուտում (2000-ից՝ երաժշտության բաժնի առաջատար գիտաշխատակից): 1986-ին պաշտապանել է թեկնածուական թեզ և ստացել արվեստագիտության թեկնածուի գիտական աստիճան, իսկ 2000-ին պաշտպանել է իր դոկտորական թեզը, ստանալով արվեստագիտության դոկտորի գիտական աստիճանը: 1992-2005թթ. եղել է «Հայ միջնադարյան հոգևոր երաժշտության հուշարձաններ» թեմատիկ խմբի ղեկավար: 1990-ից դասավանդում է Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայում, վարելով «Հայ հոգևոր երաժշտության պատմություն և տեսություն» առարկայի հատուկ դասընթացը, իսկ 2008-ից՝ նաև մագիստրատուրայում՝ «Գիտական ուսումնասիրության հիմունքներ» և «Երաժշտական գիտության արդի հիմնախնդիրները» առարկաները, որոնց ծրագրերը մշակվել են նրա կողմից: 2000-ից՝ կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր է:

1993-2002 թթ. Հայկական հանրագիտարանի «Քրիստոնյա Հայաստան» խմբագրության ավագ գիտական խմբագիր: Նույն ժամանակահատվածում եղել է Հայաստանի ֆիլիարմոնիկ նվագախմբի «Հոգևոր երաժշտության ժամ» համերգաշարի գիտական խորհրդատու: 1990-95 թթ. Հայաստանի հնագույն երաժշտության «Տաղարան» համույթի գիտական խորհրդատու:

Պարգևներ

ՀՀ ԳԱԱ վաստակագիր (2008)

ՀՀ Մշակույթի նախարարության ոսկե մեդալ (2011)

ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ (2013)

Այլ տեղեկություններ

1994-2014 թթ. Հայաստանի կոմպոզիտորների միության վարչության անդամ:

2002թ-ից «Մանրուսում» միջազգային երաժշտագիտական ժողովածուի համահիմնադիր, կազմող և պատասխանատու խմբագիր:

2006-ից Բյուզանդագիտական ուսումնասիրությունների միջազգային ընկերակցության (AIEB) անդամ, Բյուզանդագիտական ուսումնասիրությունների Հայաստանի ազգային կոմիտեի գիտական քարտուղար:

2012 թ-ից Վիեննայի Մոնոդիայի ուսումնասիրման միջազգային ընկերության անդամ:

2015-ից Հայագիտական ուսումնասիրությունների միջազգային ընկերակցության (AIEA) անդամ:

Հրատարակված գրքեր, մենագրություններ

«Մաշտոց» ժողովածուն որպես հայ միջնադարյան երաժշտական մշակույթի հուշարձան, ՀԳԱ հրատ., Ե., 1991:

Հայ միջնադարյան «ձայնից» մեկնություններ, «Կոմիտաս», Ե., 2003:

Չայնեզականների ուսմունքը միջնադարյան Հայաստանում, «Գիտություն», Ե., 2013:

Գրիգոր Գապասաքայանի երաժշտագիտական ժառանգությունը, «Գիտություն», Ե., 2013:

Անիի երաժշտական մշակույթը, «Գիտություն», Ե., 2014:

Գրիգոր Մազիստրոսը շարականագիր և գեղագետ, «Գիտություն», Ե., 2015:

Հրատարակված գիտական հոդվածների ցանկ.

Ոչ ավանդական անսամբլները հայ կամերային երաժշտության մեջ // «Սովետական արվեստ», 1976, N 10, էջ 38-43:

Միջնադարյան երգարվեստի երկու նորահայտ բեկոր // «Պատմաբանասիրական հանդես» (ՊԲՀ), 1977, N 3, էջ 264-266:

Սիմետրիայի դերը Անտոն Վեբեռնի ստեղծագործությունների ձևակառուցման արվեստում (օր.21 Սիմֆոնիայի օրինակով) // «Գիտական աշխատությունների միջբուհական ժողովածու», 3, արվեստագիտություն. - Երևան, 1977, էջ 153-159:

Հայկական Օիսարանի կազմավորման և զարգացման փուլերը // ՊԲՀ, 1982, N 3:

10-18-րդ դդ. հայկական Օիսարանների երաժշտական կազմի առանձնահատկությունները // «Լրաբեր» հասարակական գիտությունների (ԼՀԳ), 1985, N 1:

Հայկական Ծիսարանի հիմնական երաժշտական շարքերի մասին // ՊԲՀ, 1985, N 1:

Ջրօրհների և Ոտնլուայի կանոնները "Մաշտոց" Ծիսարանում // «Էջմիածին», 1986, N1:

Քարոզի ժանրը հայ հոգևոր երգաստեղծության մեջ // ՊԲՀ, 1992, N 2-3:

Մովսես Խորենացու հիմներգական ժառանգությունը // «Բազմավեպ», 1992, 1-4, էջ 138-146:

Անիի երաժշտական մշակոյթը և նրա հետ կապուած շարականագիրները // «Բազմավեպ», 1995, 1-4, էջ 203-218:

Կոմիտասի անդրանիկ երաժշտագիտական հոդվածը և նրա նշանակությունը // «Էջմիածին», 1996, N 7-8, էջ 141-148:

Կոմիտասը և Ֆրանսիան // «Հայ-ֆրանսիական պատմա-մշակութային առնչություններ», III, Երևան, 1997:

Առաջաբան (համահեղինակ՝ Լ.Հակոբյան) // Շարական, հ.Ա, «Գանձասար» աստվածաբանական կենտրոն, Ե., 1997, էջ IX-XXX:

Ո՞վ է «Ձորս ըստ պատկերի Քում» շարականի հեղինակը // «Էջմիածին», 1997, N 4-5, էջ 106-115:

Արշակ Չոպանյանը և Կոմիտասը // «Հայ-ֆրանսիական պատմա-մշակութային առնչություններ» IV, 1998, էջ 12-16:

Շարականների ժանրային տիպաբանությունը արևելաքրիստոնեական հիմներգության համակարգում // «Էջմիածին», 1998, N 10-11, էջ 82-88:

Հայ միջնադարյան «ձայնից» մեկնությունները և Մովսես Սյունեցու «Յաղագս կարգաց եկեղեցւոյ» գրվածքը // «Հայաստանը և քրիստոնյա Արևելքը», Ե., 2000, էջ 203-210:

Մանրուսման եղանակների անվանումների նշանակության մասին // «Մանրուսում», միջազգային երաժշտագիտական տարեգիրք, հ.Ա, Ե., 2002, էջ 187-203:

Սահակ Պարթևի Կանոնագիրքը որպես Ե. դարի հայ եկեղեցու պաշտոներգության ձևավորման պատմագիտական աղբյուր // «Էջմիածին», 2003, N 1, էջ 48-53: Նույնը տես՝ «Հասկ» պաշտոնական ամսագիր Կաթողիկոսութեան Հայոց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ, թիւ 2, 2003, էջ 189-194:

Ինչ՞ի մասին էր խօսում Պօղոս առաքեալը // «Հասկ» պաշտոնական ամսագիր Կաթողիկոսութեան Հայոց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ, Անթիլիաս, 2003, N 5, էջ 415-418:

Վկայաբանություն և Շարականերգություն. Հայկական Ուրծայնի ԴԿ Դարձուածքի Առեղծուածը // «Հայկազեան Հայագիտական Հանդես», հ. ԻԳ., Պեյրուֆ, 2003, էջ 163-176: Նույնը տես // Հայագիտության արդի վիճակը և զարգացման հեռանկարները. գիտական հոդվածների ժողովածու. «Տիգրան Մեծ», Ե., 2004, էջ 543-547:

Ավետ Տերտերյանի «Երկրաշարժ» օպերան Սյունիսենի օպերային թատրոնում // «Երաժշտական Հայաստան», 2004, թիվ 3-4, էջ 14-16.

Աստվածաշնչական հայեցակարգը հայ միջնադարյան «Ձայնից մեկնություններում». Գլխ. խմբ. Վլ. Բարխուդարյան // «Աստվածաշնչական Հայաստան» միջազգային գիտաժողովի նյութեր.«Նոյան տապան», Երևան, 2005, էջ 573-577:

Եղեռնը և հայ արդի երաժշտությունը // «Երաժշտական Հայաստան», 2005, թիվ 2, էջ 9-12: Նույնը տես // «Ազդակ-Երկիր» բացառիկ, Պեյրութ, 24 ապրիլի 2005, էջ 61-64:

Հայկական թեմատիկան իտալական օպերային երաժշտության մեջ // «Տեսի գերկիրն Իտալիոյ. Հայ- իտալական բարեկամության օրեր» գիտական հոդվածների ժողովածու, Ե., 2005, էջ 205-207:

Կոմիտասի երաժշտագիտական ուսումնասիրությունների հետքերով // «Հայ արվեստի հարցեր», 1, Ե., 2006, էջ 50-64:

Հայոց գրերի գյուտը և ազգային պաշտոներգության ձևավորումը // «Հայոց գրեր- 1600». Միջազգային գիտաժողով՝ նվիրված Հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյակին. Զեկուցումների ժողովածու, Ե., 2006, էջ 494-500:

Գրիգոր Մագիստրոսը Շարականագիր եւ Տաղասաց // «Հայկագեան Հայագիտական Հանդէս», հ. ԻԷ., Պեյրութ, 2007, էջ 69-77:

Գրիգոր Գապասակալյանի «Գիրք Ութից ձայնից» ձեռնարկը // «Մանրուսում» միջազգային երաժշտագիտական տարեգիրք, հ. Գ, Ե., 2009, էջ 214-234:

Ստեփանոս Սյունեցի. իրական անձը և վաստակը (Սյունեցի համանուն երկու երաժիշտների գոյության հարցի շուրջ) // «Հայ արվեստի հարցեր», 2, Ե., 2009, էջ 23-34:

Երվանդ Երկանյանի «Ավագ շաբաթ» օրատորիայի ոճական առանձնահատկությունները // "Հայ արվեստի հարցեր", 3, Ե., 2010, էջ 77-84:

Մարիամ Մագդաղենացուն նվիրված երգասացությունները հայ և կաթոլիկ եկեղեցիների երգչական գործառույթում // «Հայ արվեստի հարցեր», 4, Ե., 2011, էջ 31-43:

Գրիգոր Մագիստրոսի երաժշտական ժառանգությունը // ՊԲՀ, 3, 2012, էջ 78-93:

Սպիրիդոն Մելիքյանի «Յունական ազդեցութիւնը հայ երաժշտութեան տեսականի վերայ» աշխատությունը արդի երաժշտագիտության տեսանկյունից // «Հայ արվեստի հարցեր», 5, Ե., 2013, էջ 28-38:

Գրիգոր Նյուսացին և միջնադարյան Հայաստանի երաժշտագեղագիտական միտքը // «Մանրուսում», հ. Դ, Ե., 2013, էջ 11-21:

«Յաղագս գիտութեան ձայնից» մեկնության հեղինակի հարցի շուրջ. Անանիա Նարեկացի, թե՞ Անանիա Շիրակացի // ՊԲՀ, 1, 2014, էջ 131-136:

Մեծ Եղեռնի թեման հայ արդի կոմպոզիտորների երկերում // «Հայոց ցեղասպանություն - 100. Ճանաչումից՝ հատուցում» միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, Ե., 2016, էջ

Левон Чаушян //сб. «Музыка республик Закавказья». Отв. ред. Г.Орджоникидзе. -Тбилиси, 1975, сс. 155-159.

Монодия и поэзия Средневековья в творчестве современных армянских композиторов // «Вестник общественных наук» АН АрмССР, 1978, N 12, сс. 61-70.

О специфике тембровой драматургии в симфониях А.Тертеряна // сб. «Традиции и современность». Вопросы армянской музыки. Сост.-ред. Г.Геодакян, М.Рухкян, вып. I, Ереван, изд. АН АрмССР, 1986, сс. 198-212.

Музыка для камерно-оркестровых составов (70-80-ые гг.) // сб. «Армянское советское искусство на современном этапе». Сост.-ред. Г.Ш. Геодакян, изд. АН АрмССР, Ереван, 1987, сс. 144-160.

О некоторых особенностях музыкальных циклов армянского требника «Маштоц» // Сб. «Музыкальная культура Средневековья», (тезисы и доклады конференций), вып. 2. Сост. и отв. ред. Т.Ф.Владышевская. М., 1992, сс.75-77.

Гимнографическое наследие Мовсеса Хоренаци // сб. «Традиции и современность». Вопросы армянской музыки, кн.2. Отв. ред. Г.Ш. Геодакян. Изд. "Гитутюн" НАН РА, Ереван, 1996, сс. 5-14.

Армянские средневековые «Толкования на гласы» // «Гимнология», Материалы Международной научной конференции «Памяти протоиерея Димитрия Разумовского», вып. 1, кн. 2. Отв.ред. и сост. И.Лозовая. Изд. Дом «Композитор», М., 2000, сс. 510-516.

Камерно-инструментальное творчество, раздел «Армения» // «История музыки народов СССР», т. VII, вып. 3. Отв. ред. Н.Г.Шахназарова. - М., 1997, сс. 171-180.

Сборник «Манрусум» и монастырская певческая традиция XII-XIV вв. Киликийской Армении // сб. «Монастырская традиция в древнерусском певческом искусстве». К 600-летию основания Кирилло-Белозерского монастыря. Сост. Н.Б. Захарьина, А.Н. Кручинина, Санкт-Петербург, 2000, сс. 265-273.

Армянские средневековые «Толкования на гласы» и их параллели в ближневосточных музыкально-эстетических трактатах // сб. «Православная монодия: ее богословская, литургическая и эстетическая сущность», «Науковий вісник» Национальной музыкальной Академии Украины им. П.И.Чайковского, вып. 15, Киев, 2001, сс. 39-46.

Монодийность как принцип мышления в творчестве Авета Тертеряна // «Музыкальная Академия», М., 2002, N 2, сс. 76-79.

Жанровая типология шараканов в системе восточнохристианской гимнографии // сб. «Гимнология», вып. 3. - «Церковное пение в историко-литургическом контексте: Восток – Русь - Запад» (к 2000-летию от Рождества

Христова). Сост. и отв. ред. И.Е. Лозовая. - М., изд. Прогресс-Традиция, 2003, сс.12-20.

Мартирология и гимнография: загадка «дарцвацка» четвертого побочного гласа армянского Октоиха // «Гимнология», вып. 5. - «Устная и письменная трансмиссия церковно-певческой традиции: Восток – Русь – Запад». Отв. ред. И.Е. Лозовая. Научно-издательский центр «Московская консерватория». - М., 2008, сс. 124-132.

Проблема канонического в армянском духовном песнетворчестве // сб. ΚΑΛΟΦΩΝΙΑ/KALOFONIA. Wissenschaftlicher Sammelband aus der Geschichte der kirchlichen Monodie und Hymnographie. Heft 2. Verlag der ukrainische Katolischen Universität. - Lviv, 2004, S. 56-60.

Путь Мастера или о некоторых особенностях стиля Пьера Булеза (на примере камерной сюиты «Молоток без мастера») // «Музыкальная Армения», 2005, N 3, сс. 56-59.

Теории средневековых гласов // «Музыкальная Академия», М., 2005, N 1, сс. 208-210.

О чем говорил апостол Павел? // «Музыкальная Академия», М., 2006, N , сс.

Эстетико-теоретические статьи Комитаса и их значение // сб. «Из истории эстетической мысли в Армении», кн. 6. Отв. ред. К.А. Мирумян, Ереван, 2006, сс. 117-124.

По следам музыковедческих исследований Комитаса // «Гимнология», Актуальные проблемы изучения церковно-певческого искусства, вып. 6. Отв. ред. И.Е.Лозовая. Научно-изд. центр «Московская консерватория», М., 2011, сс. 43-54.

Григорий Нисский и музыкально-эстетическая мысль средневековой Армении // “Opera musicologica”, научный журнал Санкт-Петербургской консерватории, N 3 {17}, 2013, сс.4-12.

“Книга Восьмигласия” Григора Гапасакаляна как обобщение музыкально-теоретической мысли средневековой Армении // Theorie und Geschichte der Monodie, Bericht der Internationalen Tagung Wien 2012, Band 7/1, Brno, 2014 // «Теория и история монодии», Доклады международной конференции Вена, 2012 т. 7/1, Брно, 2014, сс. 49-59.

La structure litteraire et musicale du Rituel "Maštoc" // "Revue des Études Arméniennes" (REArm), t., Paris, 1986-1987, pp.

Sur les cycles musicaux du Rituel arménien "Machtots" // Musica Antiqua Europa Orientalis, t. VIII, Bidgosc, 1988, pp. 5-10.

La proclamation mélodisée (k'aroz) dans le chant sacré arménien // REArm, t. 24, Paris, 1993, pp. 129-151.

Les manuscrits musico-rituels de l'Arménie Cilicienne // Actes du Colloque "Les Lusignans et l'Outre-Mer", Poitiers, 1993, pp. 5-10.

Deux textes arméniens attribués à Basile de Césarée sur l'interprétation des modes musicaux // REArm, t.26, Paris, 1996-1997, pp. 339-355.

Les traités arméniens médiévaux sur l'interprétation des modes musicaux et leurs parallèles au Proche Orient // REArm, t. 26, Paris, 1996-1997, pp.357-366.

La typologie du genre des šarakan dans le système de l'hymnographie chrétienne orientale // REArm, t. 28, Paris, 2001-2002, pp. 215-223.

Sur l'origine des gandz de Grigor Narekatsi // «Երաժշտական Հայաստան», թիվ 1, 2004, էջ 7-9:

La tematica armena nell'opera musicale italiana // Giornate dell'amicizia italo-armena, Jerevan, 2005, pp. 205-207.

L'identité de Step'anos Siwnec'i //REArm, t.30, Paris, 2005-2007, pp. 401-410.

L'hagiographie et l'hymnographie: le darjuack' du quatrième mode plagale de l'octoéchos arménien // REArm, t. 30, Paris, 2005-2007, pp. 411-418.

Sur les traces des études musicologiques de Komitas // REArm, t. 33, Paris, 2011, pp. 315-328.

Grégoire de Nysse et la pensée musicale esthétique de l'Arménie médiévale // Bulgarian Musicology, 3-4, 2012, Sofia, pp. 181-187.

Les cantiques consacrés à Marie Madeleine dans la pratique musicale des Eglises arménienne et catholique // REArm, t. 35, Paris, 2013, pp. 79-88.

Das Buch des Acht-Echoe-Systems von Grigor Gapassakalian als Zusammenfassung des Musiktheoretischen Gedankenguts des Mittelalterlichen Armenien // Theorie und Geschichte der Monodie, Bericht der Internationalen Tagung Wien 2012, Band 7/1, Brno, 2014, S. 37-47.

L'influence grecque sur la théorie de la musique arménienne de Spiridon Melikian cent ans après // Mélanges Jean-Pierre Mahé, Travaux et mémoires 18, Collège de France -CNRS, Centre de recherche d'histoire et civilisation de Byzance, édités par Aram Martirosian, Agnes Ouzounian, Constantin Zuckerman, Paris, 2014, pp. 61-64.

Komitas and Gapasakalian: neumological connections // Musicology Today, 25, Bucarest, 2015, pp.

Հոդվածներ Հայկական Սովետական, Հայկական Համառոտ, «Քրիստոնյա Հայաստան», «Ով ով է» և "Православная энциклопедия" М., հանրագիտարաններում:

Մասնակցած գիտաժողովների ցանկ.

1986թ. սկսած մասնակցել է մի շարք հանրապետական և միջազգային գիտաժողովներին և համաժողովներին Հայաստանում, Ռուսաստանում, Ուկրաինայում, Վրաստանում, Լեհաստանում, Բուլղարիայում, Հունգարիայում, Ֆրանսիայում, Հունաստանում, Ավստրիայում, ԱՄՆ-ում: